

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

Визначний дослідник кровообігу До 90-річчя від дня народження М.І. Гуревича

31 березня 2006 р. минуло 90 років від дня народження відомого вченого в галузі фізіології та патології кровообігу, лауреата премії ім. О.О. Богомольця АН УРСР, доктора медичних наук, професора Мойсея Ісайовича Гуревича.

М.І. Гуревич народився у м. Києві в родині лікаря. Дістав середню технічну та вищу медичну освіту. У 1940 р. він вступив до аспірантури Інституту експериментальної біології та патології Наркомату охорони здоров'я УРСР. У роки Великої Вітчизняної війни він був начальником хірургічного відділення фронтового евакошпиталю. Бойові заслуги М.І. Гуревича у Великій Вітчизняній війні відзначені орденом Вітчизняної війни II ступеня та 10 медалями. Після демобілізації у 1945 р. М.І. Гуревич за клопотанням

академіка О.О. Богомольця відновлюється в аспірантурі і успішно її закінчує. У 1948 р. Мойсей Ісайович захищає кандидатську дисертацію «К вопросу о нейрогуморальных сдвигах при экспериментальной гипертонии», яка була виконана під керівництвом член-кореспондента АМН СРСР професора М.М. Горєва у відділі експериментальної патології Інституту експериментальної біології та патології ім. академіка О.О. Богомольця і на кафедрі патологічної фізіології Київського стоматологічного інституту.

Уся подальша наукова діяльність М.І. Гуревича нерозривно пов'язана з Інститутом фізіології ім. О.О. Богомольця АН УРСР. З 1949 по 1959 рр. він – старший науковий співробітник. У 1957 р. М.І. Гуревич захистив докторську дисертацію «Экспериментальные данные о функциональном состоянии высших отделов центральной нервной системы при гипертонии», яку виконав у лабораторії фізіології кровообігу та дихання. З 1960 р. після видатного патофізіолога та геронтолога академіка АМН СРСР Миколи Миколайовича Горєва протягом 26 років Мойсей Ісайович керував відділом фізіології кровообігу. Висока кваліфікація дослідника й широка ерудиція науковця дозволили йому виконати чимало фундаментальних і актуальних досліджень, результати яких мають велике теоретичне та практичне значення. Мойсей Ісайович зробив вагомий внесок у вивчення важливих питань патогенезу гіпертонічної хвороби та інфаркту міокарда, механізмів центральної регуляції гемодинаміки та судинного тонуусу, фізіології й патофізіології гладеньких м'язів судин і проблем взаємозв'язку рухливої діяльності організму та гемодинаміки.

М.І. Гуревичем опубліковано понад 350 наукових праць, у тому числі 5 монографій. Такі монографії, як «Исследование патогенеза артериальной гипертензии» (1960), «Гладкие мышцы сосудов и сосудистый тонус» (разом з С.А. Берштейном, 1972), «Основы гемодинамики» (разом з С.А. Берштейном, 1979), «Импедансная реоплетизмография» (співавтори А.І. Соловйов, Л.П. Литовченко та Л.Б. Доломан, 1982) та «Дефицит кислорода и сосудистый тонус» (співавтори С.А. Берштейн та А.І. Соловйов, 1984), дістали широке визнання як у нашій країні, так і за її межами. Публікації та виступи М.І. Гуревича на всесоюзних і міжнародних форумах високо оцінювалися колегами.

У 1975 р. за комплекс досліджень з фізіології та патофізіології судинного тону, що мають велике теоретичне значення, М.І. Гуревичу було присуджено премію ім. О.О. Богомольця АН УРСР. Значне місце у науковій діяльності М.І. Гуревича посідала розробка нових методичних прийомів досліджень і наукове приладобудування. Як автор створення нових наукових приладів він мав 5 винаходів і декілька авторських свідоцтв.

М.І. Гуревич велику увагу приділяв педагогічній діяльності та підготовці наукових кадрів. Він викладав на кафедрі патологічної фізіології Київського медичного стоматологічного інституту, читав курс фізіології кровообігу на біологічному факультеті Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. Під його керівництвом виконано 14 докторських і 16 кандидатських дисертацій. Такі учні М.І. Гуревича, як М.В. Ільчевич, В.В. Братусь, С.А. Берштейн, Т. Мансуров, А.Г. Яценко (Карцева), А.І. Соловйов та інші плідно працювали і працюють у багатьох наукових і педагогічних закладах.

М.І. Гуревич упродовж багатьох років

обирався членом центральної ради Українського фізіологічного товариства ім. І.П. Павлова, правління товариства кардіологів УРСР, був членом редакційної колегії та ради «Фізіологічного журналу» АН України.

Наукова діяльність М.І. Гуревича припала на той час, коли фізіологією та патофізіологією кровообігу на теренах СРСР займалися такі відомі вчені, як В.В. Парін, Г.П. Конрад, Г.Й. Мчедлішвілі, В.О. Говирін, О.М. Чернух, Г.І. Косицький, А.В. Трубецької, В.М. Хаютін, Ф.З. Меєрсон, Б.Й. Мажбич, В.Я. Ізаков, В.В. Фролькіс, А.І. Хомазюк, Б.І. Ткаченко, В.В. Орлов, Р.С. Орлов, Д.П. Дворецький, Л.Й. Осадчий, В.М. Покровський, Ю.Є. Москаленко, О.О. Мойбенко, В.Г. Капелько. І в цій поважній і славетній когорті Мойсей Ісайович займав чільне місце.

М.І. Гуревич плідно співпрацював з визначним дослідником кровообігу, професором фізіології Гетеборгського університету Б. Фолковим (Швеція). Мойсей Ісайович написав передмову до російського видання монографії Бйорна Фолкова та Еріка Ніла «Кровообращение» (Москва: «Медицина», 1976), яку переклала його донька Н.М. Верич.

Помер професор М.І. Гуревич 21 травня 1997 р. на 82-му році життя. Поховано його у Києві на кладовищі Берковці.

М.І. Гуревич був яскравою, непересічною особистістю, авторитетним ученим, талановитим дослідником, глибоко порядною людиною. Усі, хто знав Мойсея Ісайовича, високо цінували його особисті якості – принциповість, послідовність, вимогливість до себе та співробітників, самоорганізованість, доброзичливість, простоту та чуйність. М.І. Гуревич залишив по собі праці, які займають достойне місце в скарбниці фундаментальних знань про фізіологію та патологію кровообігу.

В.Ф. Сагач, М.М. Ткаченко